

Манойленко Д.А., студентка юридично-психологічного факультету НАВС *Науковий керівник: Катеринчук К.В.*, кандидат юридичних наук, доцент

Кримінальна відповідальність за використання дитини для заняття жебрацтвом

Саме по собі жебрацтво є негативним, але не забороненим законом, а тому правомірним видом діяльності. Протиправними і суспільно небезпечними діями визнаються лише втягнення дитини у заняття

жебракством (ст. 304 КК) та використання малолітньої дитини для заняття жebraкством(ст. 150-1 КК)[1, С. 63, 138].

Жebraкство з використанням дітей є найбільш прибутковим і розповсюдженим явищем в Україні. Згідно статті 36 Конвенції про права дитини від 20 листопада 1989 року держави, що її ратифікували, зобов'язані захищати дитину від усіх форм експлуатації, що завдають шкоди будь-якому аспекту життя дитини. А жebraкування є однією з форм експлуатації дитини, яка завдає їй фізичну і моральну шкоду [2, С. 31].

Однією з найважливіших проблем КК України є те, що він містить дві конкуруючі статті : ст. 150-1 "Використання малолітніх для заняття жebraкством" та ст. 304 "Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність" (а саме заняття жebraкством). Внаслідок цього на практиці виникають певні проблеми. Проаналізувавши два подібних склади злочину виникає ряд питань: 1)Чим відрізняється використання малолітньої дитини для заняття жebraкством (ст.150-1 КК) від втягнення неповнолітніх і малолітніх у заняття жebraкством (ст..304 КК)?; 2)Чому ст. 150-1 і ст.304 КК знаходяться в різних розділах Особливої частини КК України, і чи не доцільніше створити одну норму в КК України, яка регулюватиме і використання, і втягнення малолітніх та неповнолітніх у зайняття жebraкством ?; 3)Чому потерпілим від злочину, передбаченого статтею 304 КК України, може бути як неповнолітній, так і малолітній, а потерпілим від злочину, передбаченого статтею 150-1 ККУ- лише малолітній?; 4)Чому санкція ч.1 ст. 304 КК - позбавленням волі на строк від трьох до семи років, а в ч.1 ст. 150-1 КК - лише обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк?; 5)Чому в ст. 150-1 КК за вчинення цього злочину «батьками або особами, які їх замінюють» передбачено значно м'якше покарання ніж за його вчинення «щодо чужої малолітньої дитини», а в ст. 304 є кваліфікуючою ознакою?[3, С.152, 303].

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що норми спрямовані на боротьбу з використанням, залученням, втягненням малолітніх, неповнолітніх у жebraкування сформульовані законодавцем так, що дають підстави для неоднозначного їх тлумачення, чим, безумовно, знижується їх ефективність. Тому для врегулювання всіх цих питань в кримінальному кодексі України потрібно удосконалити дані норми та доцільно було б включити розділ, який охоронятиме відносини сім'ї, малолітніх та неповнолітніх.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України від 5 квіт. 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 25-26. - Ст. 131. (ред. від 4 лип. 2013 р.) [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show./2341-14>.
2. Конвенція ООН про права дитини від 21.12.1995 р. (ратифіковано постановою ВРУ 789-ХІІ від 27.02.91) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021
3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. - [9-те вид., переробл. та доповн.]. - К. : Юридична думка, 2012. - 1316 с.